

– ועפ"ז ישנו גם מענה על השאלה ששואלים על כך שמדברים לאחרונה שהגאולה באה תיכף ומיד ממש – לכאורה: כיצד זה יכול לעבור ולהצליח בצורה חלקה כל כך; כיצד יגיבו בני הבית על זה, ומה יאמר העולם על כך?! והמענה הוא, שאילו עניני הגאולה היו חידוש, אולי הי' מקום לשאלה; אבל היות והגאולה אינה חידוש דבר, אלא כל עניני הגאולה התחילו כבר ("כבתחלה") וכבר נמשכו ונתקבלו בעולם הזה הגשמי התחתון שאין תחתון למטה ממנו (בבחי' "ויועצק כבתחלה") – לא יהי' פלא כאשר הגאולה באה תיכף ומיד ממש!

לזכות

הת' שניאור זלמן שי'
לרגל יום ההולדת שלו לאוי"ש"ט,
ש"ק פ' שופטים, וא"ז אלול הי' תהא שנת פלאות אראנו
ולזכות אחיו ואחיותיו שיחיו

*

נדפס ע"י הוריהם

הרה"ת ר' יוסף יצחק וזוגתו מרת שרה שיחיו גורביץ

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>

TO DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

שופטים

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק כד

(תרגום הפשי)

יוצא לאור על ידי

"מכון לוי יצחק"

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים ואחת לבריאה
הי' תהא שנת פלאות אראנו

ברכותיו אצל נשיא דורנו – הרי „אין אנו מאמינים בו מפני האות לבדו כו' אלא מפני המצוה שצוה משה בתורה ואמר אם נתן אות אליו תשמעון“, עי"ז ש„יאמר דברים העתידים להיות בעולם ויאמנו דבריו“²¹ (כפי שראו זאת אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר),

ויתירה מזו: „נביא שהעיד לו נביא אחר שהוא נביא – כפי שהוא בנוגע לנשיא דורנו, ונמשך בדור שלאחריו ע"י תלמידיו כו' – הרי הוא בחזקת נביא ואין זה השני צריך חקירה“²²; וצריכים לציית לו תיכף ומיד עוד „קודם שיעשה אות“, ו„אסור לחשוב אחריו ולהרהר בנבואתו שמא אינו אמת ואסור לנסותו יותר מדי כו' שנאמר²³ לא תנסו את ה' אלקיכם כאשר נסיתם במסה כו' אלא מאחר שנודע שזה נביא יאמינו וידעו כי ה' בקרבם ולא יהרהרו ולא יחשבו אחריו כו'“²², כיון שמאמינים בדברי הנביא, לא משום שאלו דבריו של הנביא, אלא משום שאלו דברי הקב"ה ע"י נביא זה!

. . . ישנה ההוראה כנ"ל, שצריכים לפרסם לכל אנשי הדור, שזכינו שהקב"ה בחר ומינה בעל-בחירה, שמצד עצמו הוא שלא בערך נעלה מאנשי הדור, שיהי' ה"שופטיך" ו"יועציק" ונביא הדור, שיורה הוראות ויתן עצות בנוגע לעבודת כל בני" וכל האנשים דדור זה, בכל עניני תורה ומצוות, ובנוגע לחיי והנהגת היום יום הכללית, גם ב"בכל דרכיך (דעהו)" ו"כל מעשיך (יהיו לשם שמים)"²⁴,

עד – הנבואה העיקרית – הנבואה²⁵ ש"לאלתר לגאולה" ותיכף ומיד ממש "הנה זה (משיח) בא"²⁶.

. . . וע"י הקבלה וקיום ההוראות ד"שופטיך" ו"יועציק" שבדורנו – נעשה עי"ז גופא מעין והתחלת קיום התפלה²⁷ „השיבה שופטינו כבראשונה ויועצינו כבתחלה" בגאולה האמיתית והשלימה, במכ"ש מ"סוף מעשה במחשבה תחלה"²⁸, עאכ"כ שזה כבר גם בדיבור („ניב שפתיים", ענין הנבואה), כנהוג לאחרונה לבטא את הדברים בדיבור, כולל ובמיוחד – שהנה הנה באה הגאולה.

א. „כי האדם עץ השדה“

על הפסוק¹ „כי האדם עץ השדה“ שואלים בגמרא², וכי אדם עץ [ה]שדה הוא, ומשיבים: „אלא משום דכתיב: כי ממנו תאכל ואותו לא תכרות, וכתיב³: אותו תשחית וכרת, הא כיצד? אם תלמיד חכם הגון הוא – ממנו תאכל (למוד הימנו, רש"י) ואותו לא תכרות, ואם לאו – אותו תשחית (סור מעליו, רש"י) וכרת.“

יש להבין: משאלת הגמרא „וכי אדם עץ שדה הוא“ מובן, שהגמרא סוברת, שההשוואה בפסוק בין אדם לבין „עץ השדה“ אינה רק משום שעץ השדה משמש כמשל⁴ שממנו ניתן להבין אחת או כמה מתכונותיו ומעלותיו של האדם

[שהרי אם כוונת הפסוק היא להשוותם בפרטים מסויימים בלבד, לא היה מקום לשאל⁵ „וכי אדם עץ שדה הוא“, כי יש פרטים רבים

שבהם דומה האדם ל„עץ השדה“].

אלא שהכוונה היא לכך שהאדם הוא עץ השדה⁷: שהמילה „עץ“ אינה מביעה כאן רק פרטיים חלקיים או טפלים של האדם, אלא את כל מהות האדם – „האדם עץ השדה“.

ויש לומר, שהדבר מובן גם מאי-אמירת תחנון בחמשה עשר בשבט⁸ – ראש השנה לאילנות⁹, וממנהג ישראל לאכול פירות האילן ביום זה¹⁰ וכדומה, ומקשרים זאת¹¹ לפסוק „כי האדם עץ השדה“.

אם עץ השדה מהווה רק משל לאדם, אין זו סיבה מספקת שהאדם „יחגוג“ את ראש השנה של האילן¹². ומכך מובן, שהמשמעות של „האדם עץ השדה“ היא, כדלעיל, שהאדם הוא עץ השדה, ולכן קשור ראש השנה של האילן לאדם.

ואין מובן: (א) כיצד מתורצת שאלת הגמרא „וכי אדם עץ שדה הוא“ באמצעות התשובה „אם תלמיד חכם הגון הוא ממנו תאכל...“.

לכאורה, גם הסבר זה אינו יותר מאשר (א) משל

(1) פרשתנו כ, יט.
(2) תענית ז, א.
(3) שם, כ.

(4) עפ"י יומתק זה שהש"ס לא נקט כאן לשון "למה נמשל אדם לעץ השדה" (וכו"ב) – כלשון הש"ס כמ"פ תיכף לאח"ז בנוגע לדברי תורה.

(5) ברש"י (ועד"ז ברבינו גרשום) תענית שם: אלא מקיש אדם לעץ השדה מה עץ השדה כו'. ומשמע שזוהי הכוונה בתירוץ הגמ', שהאדם אינו עץ השדה ורק נמשלו לו ע"י. וצ"ע מהי הקס"ד מלכתחילה שהאדם הוי עץ השדה?

(6) ראה אבות פ"ג מ"ז. ועוד. וראה בפרטיות ס' הליקוטין (צ"צ) ע' עץ, ס' הערכים-חב"ד ח"א ע' אדם ס"א, וש"י.

(7) וראה רש"י שלח יג, כ.

(8) שו"ע אר"ח סקל"א ס"ז.

(9) משנה ריש ר"ה (כדעת ב"ה)

(10) מג"א שם סקט"ז. השלמה לשו"ע אדה"ז (לבעהמ"ס דברי נחמ"י) שם ס"ח. ויש מנהגים לומר ליקוטין מתנ"ך וזהר כו' (נדפסו בס' פרי עץ הדר – ויניציאה, תפ"ח.

וכמ"פ לאח"ז). – ולא ראיתי במדינותינו נוהגים כן.

(11) ראה לקוטי מהר"ח ח"ג מנהגי שבט (בטעם שלובשים בגדי יו"ט). ועוד.

(12) ופשוט שאינו דומה להעמדת אילנות בביהכ"ס בעצרת (שו"ע אדה"ז אר"ח סתצ"ד סט"ו).

ובפרט בזמן זה, שע"פ הכרזת והודעת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו כבר סיימו הכל, וע"פ כל הסימנים אוחזים כבר ברגעים האחרונים לפני הגאולה.

... ישנה השלימות דיפוצו מעינותיך חוצה בכל קצוי תבל, ובאופן המובן בשכל בני אדם, אפילו של זה הנמצא בחוצה שאין חוצה הימנו, וגם – תרגום פנימיות התורה ותורת החסידות בלשון עם ועם [רוסית, וכיו"ב] ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ובאופן דהולך ומוסיף ואור, עד לימים האחרונים – שנדפס גם (ספר התניא, תושב"כ דחסידות¹⁵) ב"ברייל", הכתב עבור "סגי נהור" ר"ל (כמדובר לעיל¹⁶).

וע"פ ההכרזה הנ"ל דכ"ק מו"ח אדמו"ר, שכבר סיימו את כל עניני העבודה, כולל העבודה דרבותינו נשיאינו כ"שופטיך" ו"יועציק" עד היום הזה, ו"אכשור דרי"17 כפשוטו – מובן, שכבר הגיע הזמן ד"ואשיבה שופטיך כבראשונה ויועציק כבתחלה" בתכלית השלימות (ואין צריכים לשוטרים, כיון שכבר הכל מבורר), לאחר הטעימה וההתחלה בזה ע"י רבותינו נשיאינו¹⁸.

מזה מובן הלימוד לכל או"א בעמדנו בשבת פרשת שופטים בדורנו זה ובפרט בזמן האחרון, הרגעים האחרונים דהגלות – שצריכה להיות עבודה בהתאם מדה כנגד מדה למצב הגאולה:

לפרסם אצל עצמו ואצל כל אלו שאפשר להגיע אליהם – שצריכים לקבל על עצמם ולקחת על עצמם (ביתר חוזק) את ההוראות והעצות ד"שופטיך" ו"יועציק" שבדורנו – "מאן מלכי רבנן"¹⁹ בכלל, ובפרט נשיא דורנו – הבא בהמשך לרבותינו נשיאינו שלפניו – שופט דורנו ויועץ דורנו ונביא דורנו,

וכציווי התורה הנ"ל⁹: "נביא אקים להם מקרב אחיהם כמוך ונתתי דברי בפיו ודיבר אליהם את כל אשר אצוננו", "אליו תשמעון"²⁰, וכפס"ד הרמב"ם הנ"ל, שאם יש לאחד המעלות והשלימויות שצריכים להיות לנביא והוא מראה אותות ומופתים – כפי שראו ורואים בהמשך קיום

ונמשל של עץ השדה, (ב) ואף יותר מכך: זוהי השוואה בפרט אחד בלבד – ואם כך, נותרת השאלה בעיניה: "וכי" – האם משום כך ניתן לכנות את האדם בשם "עץ השדה"?

(ב) כיצד מתאים בכלל לתאר את מעלת האדם – מין המדבר – על ידי הקביעה שהוא "עץ השדה", שיש לו תכונות של "צומח"?

אמנם, גם אצל האדם קיים ענין הצמיחה, ובמיוחד בצמיחת שערותיו וצפרניו וכדומה, אבל: (א) אם כך, הרי אצל האדם קיימת מעלה גבוהה יותר – תכונת ה"חי"¹³. (ב) ועיקר: לא זוהי מעלת האדם (המדבר) העיקרית. וכיצד, אפוא, מתאים לומר ש"האדם עץ השדה"?

ב. הצומח מחובר למקורו

המעלה המיוחדת שבה מתייחד מין הצומח מן המדבר והחי היא שהוא אינו "מסתיר" את חיותו האמיתית. הצמח מחובר תמיד על ידי שרשיו אל מקורו, אל כח הצומח שבאדמה המחיה ומגדל אותו. כאשר מנתקים את הצמח מן האדמה, הוא חדל להיות צומח.

לעומת זאת, החי או המדבר אינם חייבים להיות קשורים תמיד אל שרשם ואל מקורם: אין הם מחוברים לאדמה¹⁴ שממנה התהוו (גם) החי והמדבר – "הכל היה מן העפר"¹⁵. לאחר התהוותו, לידתו, של כל חי ומדבר, אין הוא קשור בהכרח אל השורש והמקור שממנו נולד. ואף מזונם של החי והמדבר ניתן באופן שהם אינם חייבים להיות תמיד מחוברים למקור המזון.

ואילו הצומח חייב תמיד להיות מחובר לכוח הצומח שבאדמה.

דבר דומה לכך אנו מוצאים אצל דגים, שחייבים להימצא תמיד במים, מקור חיותם, וכאשר הם פורשים מן הים מיד הם מתים¹⁶. ואף יותר מן הצומח: הם נשארים שקועים בכל מציאותם בתוך מקור חיותם – במים.

אך – היא הנותנת: זה עצמו הוא החידוש אצל הצומח לעומת הדגים, שגם כאשר הם צומחים על פני האדמה, מחוץ למקורם, ואף עצים הגבוהים משלשה טפחים, עשרה טפחים, ואף האילנות הגבוהים ביותר – מחוברים תמיד אל שרשיהם אשר בארץ, ועל ידם – עם כח הצומח שבאדמה.

ובנוסף לכך – אצל הדגים, הרי כל דג מסויים אינו קשור כלל למקור החיות הפרטי שלו, הוא יכול לעבור ממקום מים אחד למשנהו, ואף מנהר לים ולהיפך, אך לא כן הצומח.

ג. האילן מצמיח פירות משנה לשנה

בתכונה זו עצמה יש יתרון דוקא בעץ השדה, באילן, לעומת צמחים אחרים¹⁷:

צמחים אחרים¹⁸, כגון: תבואה, ירקות וכדומה, אינם נשארים במציאותם כצומח המחובר לארץ משנה לשנה, הם מאבדים את קיומם כצמח. לעומת זאת, האילנות מניבים פרי בכל שנה ושנה – הם מסוגלים לסבול את

16 ראה ע"ז ג, סע"ב. וראה ברכות סא, ב.

17 נוסף לזה דשלימות גדלות הצמיחה היא באילנות כמש"נ (מ"א ה, יג) וידבר על העצים מן הארז ג' האזוב (תו"ח בראשית ד"ה וייצר פי"ז)

18 ראה הדיעות בזה – ברכות מ, סע"א ואילך ובמפרשים שם. טא"ח, רמ"א ושו"ע אדה"ז ר"ס רג. סדר ברכת הנהנין לאדה"ז פי"ז ה"ז.

13 כידוע שהאדם כלול מדצח"ם (ראה ס' הערכים שם סעיף ז, וש"ס).

14 להעיר מאדני השדה (כלאים פ"ח, ס"ה) וראה ע"ח ש"מ"ב בתחלתו שהוא ממוצע "בין הצומח והחי".

15 קהלת ג, כ. ב"ד פי"ב, יא.

השינויים השונים בין עונות השנה, קיץ וחורף וכו', וקיומם אינו פוסק.

עובדה זו מצביעה על קשר עז ביותר למקור חיותם, המאפשר להם לעמוד בעוצמה רבה מול שינויי הזמן, להישאר קיימים ולצמוח משנה לשנה.

ד. מדות – צומח; שכל – חי

האדם הוא „עולם קטן“¹⁹. בדיוק כשם ש„עולם גדול“ נחלק לארבעה סוגים: דומם, צומח, חי ומדבר, כך גם אצל האדם יש ברוחניותו ארבעה סוגים אלו.²⁰

וכידוע²¹, שמדותיו של האדם הן הצומח שבנפש האדם, כי במדות וברגש קיימת מעין צמיחה מקטנות לגדלות.

לשכל – לא זו בלבד שיש צמיחה מקטנות לגדלות, אלא אף תכונה של „חי“²², המתבטאת בתנועה ושינוי ממקום למקום. וכן השכל אינו „מחובר“ ומוגדר לאופי מסויים, וכל מהותו אינה להבין דבר כפי שמתחשק לו, אלא להבין כל דבר לאשורו, כך שהוא הולך ומשנה את מקומו לפעמים לכיוון החסד ולפעמים לכיוון הגבורה – בענין אחד המסקנה ההגיגית היא חסד, ואילו בענין אחר – גבורה, וכדומה.

ולעומת זאת המדות כשלעצמן מוגדרות ומותאמות כל אחת לאופי ולכיוון המיוחד שלה – מדת החסד כשלעצמה נשאת בכיוון החסד, ומדת הגבורה – בקו הגבורה. הן רק „צומחות“ מקטנות לגדלות.

19) תנחומא פקודי ג. וראה אדר"ג פל"א, ג. ועוד.

20) נסמן לעיל הערה 13.

21) תו"א ד, א. ובכ"מ (נסמנו בס' הערכים שם).

22) ראה בכ"ז לקו"ש [המתורגם] ח"ז ע' 121 (וראה שם

ע' 118).

ה. הרגש מחובר יותר לשרש שבנפש

כשם שהצומח ב„עולם גדול“ מתייחד, כדלעיל, במעלה שהוא מחובר תמיד לשרשו, כך גם החלק הצומח שבאדם – המדות – מעלתן על פני השכל היא דוקא בהיותן מחוברות תמיד לשרשן – לפנימיות נפש האדם.

וזהו ההסבר לכך²³ שהמדות, הרגש שבלב, הן בעלות עוצמה רבה ביותר, כפי שאנו רואים, כך שקשה ביותר לגרום להן לשינוי „מקום“, להחלפתן זו בזו, כפי שהוסבר לפני כן לגבי האילנות: אדם שהוא איש חסד באופיו, קשה לו ביותר להשתנות ולהיפך לאיש הגבורה, וכן להיפך.

ויש להעיר, שלמרות זאת, למרות שאין זה דבר רגיל על פי רוב, בכל זאת הוא אפשרי: אדם יכול להתגבר באמצעות שכלו על טבע מדותיו, עד כדי כך שהוא יכול לשנותן מרע לטוב²⁴, כשם שאצל אילנות ניתן בטרחה רבה מאוד לעוקרם ממקומם ולנטוע אותם במקום אחר, ואז הם צומחים במקום החדש, ולעיתים אף טוב יותר מאשר במקומם הראשון²⁵.

23) עיין בזה ד"ה והארץ היתה במאמרי אדה"ז – תקס"ח

(כרך א) בתחלתו (ושם כרך ב בתחלתו). תו"ח בראשית יא, ד ואילן. המשך תער"ב ח"א פרק רנ"ב. ד"ה להבין ענין טענת המרגלים תש"ז.

24) בכמה מקומות מבואר שע"י גדלות המוחין מתהפכות המדות מטבען (ראה תו"א הוספות קו, סע"ד ואילן. דרמ"צ פד, א. אה"ת משפטים ע' א'קלד. ד"ה ביום השמע"צ תרס"ה. המשך תער"ב ח"ג ע' א'רלא ואילן (ושם, שהוא דוקא מצד גדלות אבא, ע"ש)). ולהעיר ג"כ מהפתגם שכל ענין החסידות הוא לשנות טבע מדותיו (ראה כתר ש"ט ס' כד. לקו"ד ח"א נו, א. וראה סה"מ קונטרסים ח"כ שכא, ב). וראה המשך תער"ב (ח"א) פרק ג' בסופו, שגם בחי' חכמה „פועל“ (רק) חלישות בהמדות ומ"מ אין זה שמשנתים המדות לגמרי בעצם מהותם“.

25) וכמחז"ל בגפן (שמו"ד רפמ"ד) „כשבעלי" מבקשין שתשביח כו' עוקרין אותה ממקומה ושותלין אותה במקום

ע"פ המדובר כמה פעמים ובפרט לאחרונה – בנוגע להכרזת והודעת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו: „לאלתר לתשובה (ובמילא) לאלתר לגאולה“, שכבר סיימו הכל, גם את „צחצוח הכפתורים“², וצריך רק להיות „עמדו³ הכן כולכם“⁴ – וגם את זה כבר סיימו – לקבל פני משיח צדקנו תיכף ומיד ממש – מובן, שאוחרים כבר עתה בזמן של קיום היעוד „ואשיבה⁵ שופטיך גו' ויועציק“, ויתירה מזו: כבתחילה: כבר ישנה ההתחלה בזה, כדלקמן.

... בכל הדורות – גם לפני תחה"מ של משה – נוגע ההלכה לדעת ש„הא-ל מנבא את בני האדם“⁷ (גילוי אלקות בגדרי הנבראים), עד השלימות בזה כפי שהי' אצל משה⁸. ויתירה מזו – בכל דור שייך ש„נביא אקים להם גו' כמוך“⁹, כמבואר ברמב"ם¹⁰ ש„כל נביא שיעמד אחר משה רבינו אין אנו מאמינים בו מפני האות לבדו כו' אלא מפני המצוה שצוה משה בתורה כו'“, כלומר, שכל נביא הוא המשך נבואת משה ותורתו (אלא שבגילוי הנבואה ישנם חילוקי דרגות, כמבואר ברמב"ם¹¹). ובדורנו נשיא דורנו כ"ק מו"ח אדמו"ר.

ובפרט לאחרי ש„תחזור הנבואה לישראל“¹², שהיא „הקדמת משיח“¹² – הנבואה שתהי' אצל משיח צדקנו (ש„נביא¹³ גדול הוא קרוב למשה רבינו“), ואמרו חז"ל¹⁴ ש„גואל ראשון (משה) הוא גואל אחרון“, ובכל דור ודור ישנו אחד הראוי לזה – לכן צריכים לדעת בתור הלכה גם בזמן הזה (עוד קודם הגאולה), שישנה המציאות דגילוי הנבואה (אצל משיח עוד לפני הגאולה), כמעין והתחלת („יועציק כבתחלה“) שלימות גילוי הנבואה לאחרי הגאולה. היינו, שאין זה חידוש שיתחדש רק לאחרי הגאולה, אלא שההתחלה בזה נפעלת עוד קודם בבחי' „יועציק כבתחלה“, ולכן כותב זאת הרמב"ם בספר ההלכות שלו (ובפרט שהרמב"ם כותב בספרו גם את ההלכות הנוגעות לימות המשיח, גם – ההקדמה לזה).

ע"פ הנ"ל יובן החידוש דדורות האחרונים בכלל ובפרט דדורנו זה

ביז – די נבואה העיקרית – די נבואה²⁵ אַז „לאלתר לגאולה“ און תיכף ומיד ממש „הנה זה (משיח) בא“²⁶.

. . . און דורך דער קבלה וקיום ההוראות פון „שופטיך“ און „יועציך“ שבדורנו – ווערט דורך דעם גופא דער מעין און התחלה פון קיום התפלה²⁷ „השיבה שופטינו כבראשונה ויועצינו כבתחלה“ בגאולה האמיתית והשלמה, במכ”ש פון דעם וואָס „סוף מעשה במחשבה תחלה“²⁸, עאכונ”כ אַז דאָס איז שוין אויך אין דיבור („ניב שפתיים“, ענין הנבואה), ווי ס’איז נהוג לאחרונה צו אַרויסברענגען די דברים בדיבור, כולל ובמיוחד – אַז אַט אַט קומט די גאולה.

– וואָס עפ”ז האָט מען אויך אַן ענטפער אויף דער שאלה וואָס מ’פרעגט אויף דעם וואָס מ’רעדט לאחרונה אַז די גאולה קומט תיכף ומיד ממש – לכאורה: ווי קען דאָס אַזוי גלאַטיק דורכגיין און מצליח זיין; ווי וועלן די בני־בית זיך אַפרופען אויף דעם, און וואָס וועט די וועלט זאָגן אויף דעם?! איז דער ענטפער, אַז אויב די עניני הגאולה וואָלטן געווען אַ חידוש, וואָלט אפשר געווען אַן אַרט אויף דער שאלה; וויבאַלד אָבער אַז די גאולה איז ניט קיין חידוש דבר, נאָר כל עניני הגאולה האָבן זיך שוין אָנגעהויבן („כבתחלה“) און זיינען שוין נמשך ונתקבל געוואָרן אין עולם הזה הגשמי התחתון שאין תחתון למטה ממנו (בבחי’ „ויועציך כבתחלה“) – וועט ניט זיין אַ פלא ווען די גאולה קומט תיכף ומיד ממש!

(משיחות ש”פ שופטים, ד’ אלול תנש”א)

- 25) לא רק בתור חכם ושופט אלא בתור נביא, שזהו בודאות – ראה מאמרי אדה”ז הקצרים ע’ שנה-ו.
- 26) שה”ש ב, ח ובשהש”ר עה”פ.
- 27) ברכה ה”א דתפלת העמידה.
- 28) פיוט „לכה דודי“.

וההסבר לכך שהשכל אינו מוגדר ומותאם כל כך לאופי האדם, כפי שאנו רואים, שאדם יכול להבין ולהשיג בשכל²⁶ ענין הנוגד לאופיו – הוא, משום שהשכל, ה”חי“, שבאדם אינו קשור כל כך בגלוי לשרש שבנפש²⁷, בדיוק כשם ש”חי” שב”עולם גדול” אינו מחובר תמיד לשרשו.

ו. השלמות – תיקון המדות

בכך יובן הפסוק „כי האדם עץ השדה“ – מהותו של ה”אדם“ היא עץ השדה, כדלעיל בסעיף א’, כי דוקא ברגש ובמדות²⁸, בחלק ה”צומח“ שבו, מתגלה שרשו ומקורו בפנימיות הנפש.

ויש לומר, שמשום כך העבודה הרוחנית העיקרית של האדם אינה כל כך בשכל, אלא בעיקר עבודה של בירור וזיכוך המדות²⁹, כי תיקון המדות קשור לפנימיות הנפש. ולכן מגיע האדם לשלמותו דוקא על ידי עבודה זו, עד אשר גם שלמות שכל האדם – „וידעת“³⁰ – מושגת על ידי השפעתו על מדות האדם – „והשבותו אל לבבך“³⁰.

אחר והיא משבחת. – ולהעיר ג”כ מב”ר רפ”ז. זח”ב קסו, ב (נת’ באה”ת בראשית מה, ב ואילך).

26) ראה תניא פ”ה.

27) וראה המשך תערי”ב ח”א שם – גם בנוגע לבחי’ חכמה: דהחכ’ היא שבה העצמות בכח שהוא חוץ להעצמות והמדות הן התגלות העצמות.

28) וראה המשך תערי”ב ח”ג (ע’ ארכא): והאדם בכלל הוא בחי’ המדות וכמו כי האדם עץ השדה.

29) ראה ד”ה אל תצר לאדהאמ”צ (מאמרי אדמוה”א דברים ח”א ע’ ד’ ואילך). מאמרי אדה”ז תקס”ה (ח”ב) ע’ תתב ואילך. ועוד. וראה ד”ה אין הקב”ה בא תרפ”ה (בסה”מ קונטרסים ח”ג) פ”ב. ד”ה וישא אהרן תרצ”ד (בסה”מ קונטרסים ח”ב) פ”א ועוד. פתגם הנ”ל הערה 24. 30) ואתחנן ד, לט.

וזהו ההסבר בגמרא³¹, שהענין של „האדם עץ השדה“ מתבטא בכך ש”אם תלמיד חכם הגון הוא ממנו תאכל“: המשמעות של „הגון“ היא, שאצל תלמיד חכם אינה קיימת מעלת השכל והלימוד בלבד, אלא ששכלו משפיע על מדותיו, והוא מתנהג באופן „הגון“.

ודוקא מתלמיד חכם כזה „תאכל“ – דוקא ממנו יש ללמוד ולקבל, כי „האדם עץ השדה“: „אדם“ יכול להיות מושלם, וניתן ללמוד ממנו, רק כאשר הוא „עץ השדה“, שהחלק ה”צומח“ שבו, מדותיו, הוא כראוי³².

ז. המדות – ירושה מהאבות

כשם שהדברים קיימים אצל כל יחיד באופן פרטי, כך גם לגבי עם ישראל באופן כללי: כל ישראל הם צאצאים של שלשת האבות, אברהם יצחק ויעקב, באופן שהם תמיד קשורים ומחוברים לאבות. כפי שאומר רש”י על הפסוק³³ „כי מראש צורים אראנו“ – „אני מסתכל בראשיתם ובתחלת שרשיהם“³⁴ ואני רואה אותם מיוסדים וחזקים... על ידי אבות ואמהות“.

במה מתבטא הקשר של כל יהודי עם שלשת האבות? – לא כל כך בצד השכלי, אלא דוקא ברגש ובמדות. כידוע³⁵, שלשת האבות הם כנגד שלש המדות: אהבה, יראה ורחמים

31) בהבא לקמן ראה גם לקו”ש [המתורגם] ח”ד ע’ 96 ואילך.
32) ראה כתובות סו, רע”א והובא בנוגע לצדקה (חסד, דאזיל עם כולי יומי – לקו”ת האיזנו עו, ב (פע”ש ש’ הה”ס פ”א. מאר”א אות יו”ד, ח. ועוד). ובכ”מ).
33) בלק כג, ט.
34) ראה ישעי’ כז, ו: הבאים ישרש יעקב גו’.
35) ראה תו”א ר”פ וארא. ד”ה וארא בסה”מ תקס”ב ע’ קלד. ובכ”מ. ועייג”כ תניא פ”ח ואילך.

(כללות כל המדות³⁶), והם הורישו מדות אלו לבניהם אחריהם עד עולם, כך שבחינת האבות קיימת, תמיד .. בכל זמן בכל אדם.

והסיבה לכך היא: הירושה קשורה לעצמיותם של המוריש ושל הירושה³⁷. ולכן, העברת התכונות מן האבות לבניהם אחריהם באופן של ירושה אינה קשורה כל כך לדרגתם בשכל ובהשגת אלקות (לדוגמא: דרגת אברהם – שכל הנעלם מכל רעיון³⁸) – כי השכל אינו מחובר כל כך בגלוי לפנימיות ולעצמיות הניתנת בירושה. אלא העברת הירושה קשורה דוקא לעבודה במדות – אהבה יראה ורחמים, כי אופי המדות קשור מאוד לפנימיות הנפש.

ח. חיבור תמידי עם לימוד התורה ועם תיקון המדות

אחת ההוראות שיש ללמוד מענין זה בפשטות היא:

36 ראה תניא פ"ג * תו"א א, סע"ב. סה"מ תקס"ב שם. אוה"ת בהעלותך ע' שמא. ויקרא (כ"ג ג) ע' תתסב. ובב"מ. ומבואר גם בענין חדר ר"ת חסד דין רחמים (מאור"א בערכו ת, ז) ב"ב. לקו"ת ויקרא ב, סע"ד. שלח מד, א. בלק ע"א, ב. ס' הליקוטין (צ"צ) בערכו, וש"ס.

37 ראה צפ"ע (ש"ת) דוינסק ח"א סק"ח. ועוד) שהורש הוא מציאות המוריש.

38 תו"א ר"פ לך. – וי"ל יתרה מזו דאפילו כפי שהם חב"ד (אוה"ת לך (כ"ד ד) תרצ, ב. וראה תו"ת לך פד, ד ואילך, שהאבות הן בג' קוויין חת"ן בג"ה דת"י) ה"ו בשרשם ולא עיקר ענינם. ואכ"מ.

(* בתניא שם "ושאר המדות כולן הן ענפי היראה והאהבה" – רג חו"ג (וכן הוא בכל ס' התניא (ח"א)). באוה"ת ויקרא שבפנים ההנהגה: דנה"י הם ענפיהן של חג"ת .. כמ"ש בלק"א ח"א פ"ג ח"ל ושאר המדות הן ענפי היראה והאהבה כו'. אבל שם נחית רג לבאר דיש עיקר וענפים במדות.

[בתניא פמ"ז טה, טע"ב: רמ"ח אברין .. נחלקין לשלש בחי' ימין ושמאל ואמצע שהן חסד דין רחמים תרין דרועין וגופא וכו'. ועד"ו בכ"מ – אבל במקומות אלה (ע"פ ברובם) הכוונה (בעיקר) לג' קוויין (אלא שבכל קו – בכמה ענינים – יש ענינו. שייכותו ללמעלה. שייכותו ללמטה).

מקור חיותו של היהודי היא התורה, "כי הם חיינו". אך על פי התורה נקבע סדר החיים של רוב בני האדם, שאלו אשר "תורתם אומנתם" הם מועטים, ובכלל יושבי אהל, התיישבות באהלה של תורה – שלא כדגים שבים הנמצאים תמיד בתוך מקור חיותם³⁹, אלא יהודים יוצאים ל"עולם" וצריכים לבצע שם את שליחותם לעשות לו יתברך דירה בתחתונים.

וצריך לזכור, ש"האדם עץ השדה" – יהודי חייב להיות תמיד מחובר אל מקור חיותו: החיות בתורה ובמצוות שקבל בהיותו שקוע בעולה של תורה, לפני שהגיעה העת, "לרדוף"⁴⁰ – צריכה להשאר עליו תמיד, עד כדי כך שהוא חש שהוא קשור עתה לתקופה הזאת. כלומר, אל לו לחוש שהוא למד לפניו ב"חדר" ובישיבה, והוא זוכר עתה את מה שהרגיש ועשה אז – אלא עליו לחוש עתה בקשר ממש לתקופה הזאת, כך שירגיש שזוהי חיותו עתה, וזהו הבסיס לקיומו.

ומצד שני, על יושבי אהל לדעת, שאין די בלימוד התורה בלבד, כי באמצעות השכל בלבד, אשר בו חלים שינויים, אין ודאות שגם לאחר שיצאו מאהלה של תורה יישארו מחוברים אל התורה כראוי.

דוקא על ידי לימוד באופן של "והשבות אל לבבך" מתאחדת התורה באדם באופן של "לא שנית". ובכל מצב שיהיה בו הוא יישאר קשור למקור מים חיים – לתורה ולמצוות.

(משיחות מוצאי ש"פ וארא תשל"ט.

ש"פ בשלח תשמ"ו)

הרמב"ם הנ"ל, אַז אויב איינער האָט די מעלות ושלימויות וואָס אַ נביא דאַרף האָבן און באַווייזט אותות ומופתים – ווי מ'האָט געזען און מ'זעט בהמשך קיום ברכותיו באַ נשיא דורנו – איז "אין אנו מאמינים בו מפני האות לבדו כו' אלא מפני המצוה שצוה משה בתורה ואמר אם נתן אות אליו תשמעו", דורך דעם וואָס "יאמר דברים העתידיים להיות בעולם ויאמנו דבריו"²¹ (ווי מ'האָט עס געזען באַ כ"ק מו"ח אדמו"ר),

און נאָכמער: "נביא שהעיד לו נביא אחר שהוא נביא – ווי דאָס איז בנוגע צו נשיא דורנו, און דאָס ווערט נמשך בדור שלאחריו ע"י תלמידיו כו' – הרי הוא בחזקת נביא ואין זה השני צריך חקירה"²²; מ'דאַרף אים פּאָלגן גלייך תיכף ומיד נאָך "קודם שיעשה אות", און "אסור לחשוב אחריו ולהרהר בנבואתו שמא אינו אמת ואסור לנסותו יותר מדי כו' שנאמר²³ לא תנסו את ה' אלקיכם כאשר נסיתם במסה כו' אלא מאחר שנודע שזה נביא יאמינו וידעו כי ה' בקרבם ולא יהרהרו ולא יחשבו אחריו כו"²², וואָרום מ'איז מאמין אין דברי הנביא, ניט ווייל דאָס איז זיינע דעם נביא'ס רייד, נאָר ווייל דאָס איז דעם אויבערשטן רייד דורך דעם נביא!

... האָט מען די הוראה כנ"ל, אַז מ'דאַרף מפרסם זיין לכל אנשי הדור, אַז מ'האָט זוכה געווען אַז דער אויבערשטער האָט אויסגעקליבן און ממנה געווען אַ בעל-בחירה, וואָס מצד עצמו איז ער שלא בערך העכער פון אנשי הדור, אַז ער זאָל זיין "שופטיך" און "יועציך" און דער נביא הדור, וועלכער זאָל אָנווייזן הוראות און געבן עצות בנוגע צו דער עבודה פון אַלע אידן און אַלע מענטשן פון דעם דור, בכל עניני תורה ומצוות, און בנוגע צו דעם אַלגעמיינעם טאָג טעגלעכן לעבן און אויפפירונגען, אויך אין "בכל דרכיך (דעהו)" און "כל מעשיך (יהיו לשם שמים)"²⁴,

21 רמב"ם שם רפ"י.

22 שם ה"ה.

23 ואתחנן ו, טז.

24 משלי ג, ו. אבות פ"ב מ"ב. וראה רמב"ם הל' דיעות ספ"ג. טוש"ע או"ח סרל"א.

39 ראה לעיל הערה 16.

40 בן עשרים (אבות ספ"ה) – ראה הל' ת"ת לאדה"ו

רפ"ג (ובקרא' שם)

אָפּגעדרוקט (ספר התניא, תושב"כ פון חסידות¹⁵) אויף „בריייל“, דער כתב פאַר „סגי נהור“ ר"ל (כמדובר לעיל¹⁶).

וע"פ די הכרזה הנ"ל פון כ"ק מו"ח אדמו"ר, אַז מ'האַט שוין פאַרענדיקט אַלע עניני העבודה, כולל די עבודה פון רבותינו נשיאינו אַלס „שופטיך“ און „יועציך“ עד היום הזה, און „אכשור דריי“¹⁷ כפשוטו – איז פאַרשטאַנדיק, אַז ס'איז שוין געקומען די צייט פון „ואשיבה שופטיך כבראשונה ויועציך כבתחלה“ בתכלית השלימות (און מ'דאַרף ניט אַנקומען צו שוטרם, ווייל ס'איז שוין אַלץ מבורר), לאחרי די טעימה והתחלה בזה דורך רבותינו נשיאינו¹⁸.

דערפון איז פאַרשטאַנדיק דער לימוד וואָס יעדערער האָט שטייענדיק אין שבת פרשת שופטים בדורנו זה ובפרט בזמן האחרון, די לעצטע רגעים פון גלות – אַז עס דאַרף זיין אַן עבודה בהתאם מדה כנגד מדה צו מצב הגאולה:

צו מפרסם זיין באַ זיך און ביי אַלע צו וועמען מ'קען דערגרייכן – אַז מ'דאַרף אויף זיך מקבל זיין און אויף זיך אָננעמען (מיט נאָכמער שטאַרקייט) די הוראות ועצות פון די „שופטיך“ און „יועציך“ שבדורנו – „מאן מלכי רבנן“¹⁹ בכלל, ובפרט נשיא דורנו – וועלכער קומט בהמשך צו רבותינו נשיאינו שלפניו – דער שופט דורנו ויועץ דורנו און נביא דורנו,

וכציווי התורה הנ"ל⁹: „נביא אקים להם מקרב אחיהם כמוך ונתתי דברי בפיו ודיבר אליהם את כל אשר אצונו“, „אליו תשמעון“²⁰, וכפס"ד

15) מכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר – נדפס בקיצורים והערות לתניא ע' קיח ואילך. אגרות קודש שלו ח"ד ע' רכא ואילך. וראה שם ח"ה ע' צ.

16) שיחת ש"פ עקב (סה"ש ה'תנש"א ע' 764 ואילך).

17) ל' חז"ל – יבמות לט, ב. חולין צג, ב.

18) ראה פיה"מ להרמב"ם שבהערה 6: ואשיבה שופטיך כבראשונה ויועציך כבתחילה . . . זה יהי' בלי ספק כשיכון הבורא ית' לבות בני אדם ותרבה זכותם ותשוקתם לשם יתברך ותגדל חכמתם לפני בוא המשיח כו'.

19) ראה גיטין סב, א.

20) פרשתנו יח, טו.

לזכות

כ"ק אַדוּנָנוּ מוֹרְנוּ וּרְבִינוּ

מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ

ויה"ר שעי"י קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אַדוּנָנוּ מוֹרְנוּ וּרְבִינוּ מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ

לְעוֹלָם וָעֶד

הוספה בשורת הגאולה

לז.

המשך פון נבואת משה ותורתו (נאָר אין דעם גילוי הנבואה זיינען פאַראַן חילוקי דרגות, ווי דער רמב"ם איז מבאר¹¹). ובדורנו נשיא דורנו כ"ק מו"ח אדמו"ר.

ובפרט לאחרי וואָס „תחזור הנבואה לישראל”¹², וואָס איז „הקדמת משיח”¹² – די נבואה וואָס וועט זיין באַ משיח צדקנו (וואָס „נביא”¹³ גדול הוא קרוב למשה רבינו”), ואמרו חז”ל¹⁴ אַז „גואל ראשון (משה) הוא גואל אחרון”, און בכל דור ודור איז דאָ איינער וואָס איז ראוי לזה – דעריבער דאַרף מען וויסן אַלס אַ הלכה אויך בזמן הזה (נאָך פאַר דער גאולה), אז ס’איז דאָ די מציאות פון גילוי הנבואה (באַ משיח עוד לפני הגאולה), אַלס אַ מעין והתחלה (”יועציך כבתחלה”) צו שלימות גילוי הנבואה לאחרי הגאולה. דאָס הייסט, אַז דאָס איז ניט קיין חידוש וואָס וועט זיך אויפּטאַן ערשט נאָך דער גאולה, נאָר די התחלה בזה ווערט שוין אויפּגעטאַן פריער בכח”י ”יועציך כבתחלה”, דעריבער שרייבט עס דער רמב”ם אין זיין ספר הלכות (ובפרט אַז דער רמב”ם שרייבט בספרו אויך די הלכות וואָס זיינען נוגע לימות המשיח, אויך – די הקדמה לזה).

ע”פ הנ”ל וועט מען פאַרשטיין דעם אויפטו פון די לעצטע דורות בכלל ובפרט פון דעם איצטיקן דור ובפרט אין דעם איצטיקן זמן, וואָס לויט הכרזת והודעת כ”ק מו”ח אדמו”ר נשיא דורנו האָט מען שוין אַלץ פאַרענדיקט, און לויט אַלע סימנים האָלט מען שוין אין די לעצטע רגעים פאַר דער גאולה.

. . . מ’האָט די שלימות פון יפוצו מעינותיך חוצה בכל קצוי תבל, ובאופן המובן בשכל בני אדם, אפילו פון אַזאַ וואָס געפינט זיך אין חוצה שאין חוצה הימנו, און אויך – דער תרגום פון פנימיות התורה ותורת החסידות אין לשון עם ועם [רוסיש, וכיו”ב] דורך כ”ק מו”ח אדמו”ר נשיא דורנו, ובאופן דהולך ומוסיף ואור, ביז בימים האחרונים – אויך

(11) פ”ז ה”ו.

(12) רמב”ם אגרת תימן פ”ג.

(13) רמב”ם הל’ תשובה פ”ט ה”ב.

(14) ראה שמו”ר פ”ב, ד. זח”א רנג, א. שער הפסוקים פ’ ויחי. תו”א ר”פ משפטים. ועוד.

ע”פ המדובר כמה פעמים ובפרט לאחרונה – וועגן דער הכרזה והודעה פון כ”ק מו”ח אדמו”ר נשיא דורנו¹: „לאלתר לתשובה (ובמילא איז) לאלתר לגאולה”, אַז מ’האָט שוין אַלץ פאַרענדיקט, אויך דער „צופוצן די קנעפ”², און עס דאַרף נאָר זיין „עמדו³ הכן כולכם”⁴ – און דאָס האָט מען שוין אויך פאַרענדיקט – אויף צו מקבל זיין פני משיח צדקנו תיכף ומיד ממש – איז פאַרשטאַנדיק, אַז מ’האָלט שוין איצטער באַ דעם זמן פון קיום היעוד „ואשיבה”⁵ שופטיך כו’ ויועציך”⁶, און נאָכמער: כבתחילה: מ’האָט שוין די התחלה דערפון, כדלקמן.

. . . בכל הדורות – אויך לפני תחלה”מ של משה – איז נוגע די הלכה צו וויסן אַז „האל מנבא את בני האדם”⁷ (גילוי אלקות בגדרי הנבראים), ביז די שלימות בזה ווי ס’איז געווען באַ משה⁸. און נאָכמער – בכל דור איז שייך אַז „נביא אקים להם גו’ כמוך”⁹, ווי דער רמב”ם איז מבאר¹⁰ אַז „כל נביא שיעמד אחר משה רבינו אין אנו מאמינים בו מפני האות לבדו כו’ אלא מפני המצוה שצוה משה בתורה כו’”, ד.ה. אַז יעדער נביא איז אַ

(1) „קול קורא” בהקריאה והקדושה” (סיון-תמוז תש”א. אלול תש”ב) – נדפסו באגרות-קודש אדמו”ר מהורי”צ ח”ה ע’ שסא ואילך. שעז ואילך. תח ואילך. ח”ו ע’ תל ואילך.

(2) ראה שיחת שמה”ת תרפ”ט.

(3) אגרות-קודש שלו ח”ד ע’ רעט. וש”נ.

(4) ראה „היום יום” ט”ו טבת. ובכ”מ.

(5) ישע’ א, כו.

(6) ראה פיה”מ להרמב”ם סנהדרין פ”א מ”ג, דמשמע שם ש,ואשיבה שופטיך גו”י יהי עוד „לפני בוא המשיח” וכחסיום ככתוב זה „אחרי כן יקרא לך עיר הצדק גו”י. וראה לקו”ש ח”ט

ע’ 105 הערה 74.

(7) רמב”ם הל’ יסודי התורה רפ”ו.

(8) לקו”ש חכ”ג ע’ 71. ע”ש.

(9) פרשתנו יח, יח.

(10) שם פ”ח ה”ב.